

LitLab Leesclub

Leesclub 60: Cultuur & identiteit

Warenar van Pieter C. Hooft

Spelregels

In deze leesclub discussieer je met een groepje van 4 tot 6 lezers over *Tirza* van Arnon Grunberg. Je doet dat aan de hand van kaartjes met vragen over de tekst. De leesclub begint met een korte inleiding, die een van de spelers voorleest. Daarna volgen 4 rondes:

1. Ronde 1 bestaat uit 5 quizvragen over de tekst. Een van de spelers leest de vragen voor en alle spelers (inclusief voorlezer) schrijven hun antwoorden op een blaadje. Na het omdraaien van de laatste vraag verschijnen de juiste antwoorden in beeld. Daarna berekent iedereen zijn score.
2. Ronde 2 is een algemeen vragenrondje over de tekst: de spelers benoemen om de beurt wat ze onduidelijk vonden en proberen samen een antwoord te vinden. Als de grootste onduidelijkheden opgelost zijn, begint ronde 3.
3. Degene met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje van de discussievragen omdraaien van een stapel naar keuze. Hij of zij geeft antwoord op de vraag, waarna de rest mag reageren. Vervolgens kiezen de overige spelers om de beurt een kaartje van een van beide stapels. Als een discussievraag herhaalt wat eerder in het gesprek al aan bod gekomen is, mag de speler die aan de beurt is een volgende kaart omdraaien. Dit gaat zo door totdat alle kaartjes omgedraaid zijn.
4. Aan het einde van de discussie komen de spelers samen tot een oordeel over de tekst. In ronde 4 geven ze een oordeel uitgedrukt in sterren en motiveren zij hun keuze.

Deze leesclub werd ontwikkeld door de redactie van LitLab, een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school. Ga voor meer lesmateriaal naar www.litlab.nl. Een docentenhandleiding en een didactische verantwoording van deze werkvorm zijn beschikbaar via www.litlab.nl/docenten.

Deze leesclub is gratis beschikbaar onder de Creative Commons licentie 'Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal'.

Inleiding

Geertruyd

'Maer Ritsert, wat hoor ick, ghy Warnars Dochter verkracht?
Wat is de jeucht reuckeloos [=roekeloos], dom en onbedacht:
Wat looptme al perijckels [=gevaaren] die kinderen te vryen, hebben.
Soo dit anden dach komt, wat selmen te lyen, hebben?
Verkrachten, verkrachten; dits te ver buyten re'en.'

Ritsert

'Verkracht of niet verkracht, het ginck soo wat heen;
Sy riep nietste luyd' tot haer Vaer of haer Bueren.'

Warenar is een toneelstuk uit 1617, van de Amsterdamse bestuurder en schrijver Pieter Cornelisz. Hooft. Hoofrolspeler is de Amsterdammer *Warenar*. Die heeft een pot met gouden munten ontdekt die door zijn grootvader in het huis is verborgen. *Warenar* is door de goudschat enorm gierig en bang geworden. Durft niets uit te geven omdat hij denkt dat het goud dan ontdekt en gestolen wordt. Door die angst doet hij steeds vreemdere dingen, en heeft hij ook helemaal niet in de gaten dat zijn dochter Klaartje zwanger is van Ritsert. Als een oude, rijke buurman van *Warenar* komt vragen of hij met Klaartje mag trouwen, stemt *Warenar* in met het huwelijk. Maar hoe moet dat nu verder met Ritsert en Klaartje? Want tussen hen heeft iets plaatsgevonden wat je een verkrachting zou kunnen noemen.

Het stuk speelt in Amsterdam, en heeft ook Amsterdammers als hoofdrolspelers. Hun gedrag is als een (lach)spiegel voor anderen: iedereen die het stuk leest of opgevoerd ziet, kan wat er gebeurt ook op zichzelf betrekken. Waarom doen die hoofdrolspelers wat ze doen, wat zou ik doen in zo'n situatie? Het stuk roept een vraag op: hoe zou jij met geld omgaan als je het in grote hoeveelheden had?

Het laat je ook nadenken over de verhoudingen tussen mannen en vrouwen. P.C. Hooft geeft mannelijke en vrouwelijke personages een bepaald gedrag. Welke ideeën over mannen en vrouwen *representeren* de gedragingen van de personages (*welke ideeën geven de personages weer*)? En: wat kun je daar nu mee?

Ronde 1: Quiz

Draai de 5 kaartjes met quizvragen een voor een om en noteer allemaal het antwoord op een blaadje.

Ronde 2: Vragenrondje

Wat vond je onduidelijk in *Warenar*, wat begreep je niet zo goed? Formuleer om de beurt een vraag over de tekst en probeer samen tot een antwoord te komen.

Ronde 3: Discussievragen

De speler met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje omdraaien van een van de twee stapels met discussievragen.

Ronde 4: Oordeel

Geef *Warenar* samen een waardering uitgedrukt in sterren. Beargumenteer vervolgens jullie keuze. Wat vonden jullie goed en wat juist minder goed? Heeft de discussie jullie individuele oordeel veranderd, en zo ja, hoe? Probeer voorbeelden en argumenten te halen uit jullie reacties op de discussievragen.

Quizvraag 1

Wat is de naam van de oude buurman?

1. Ritsert
2. Rijkaard
3. Lecker

LitLab

Quizvraag 2

Waarom heeft Ritsert naar zijn eigen zeggen Klaartje niet verkracht?

1. De seks vond plaats met wederzijdse instemming
2. Klaartje heeft zich aan hem opgedrongen
3. Klaartje riep geen 'nee' toen hij seks wilde

LitLab

Quizvraag 3

Welk eten wordt er voor Klaartje aangevoerd om het haar naar de zin te maken?

1. Aardbeien
2. Augurken
3. Gebakjes

LitLab

Antwoorden

1. Antwoord 2: Rijkaard
2. Antwoord 3: Klaartje riep geen 'nee' toen hij seks wilde
3. Antwoord 1: Aardbeien

LitLab

Feest der herkenning? 1/3

De vader van Klaartje zoekt een man voor haar uit. Dat is niet gebruikelijk in 17e-eeuws Amsterdam, maar ze zegt er niets van. Hoe kijk jij er tegenaan?

Feest der herkenning? 2/3

Rijkaard wil trouwen met Klaartje (van wie hij denkt: een arm meisje) omdat zo'n huwelijk de welvaart meer over de stad verdeelt. Wat vind je ervan dat hij zo naar zijn huwelijk kijkt?

Feest der herkenning? 3/3

Speelt het in dit stuk nog een rol dan Rijkaard zoveel ouder is dan Klaartje? Hoe kijk jij tegen een huwelijk met zo'n leeftijdsverschil aan? Is het in het stuk een probleem?

Stof tot nadenken? 1/4

In r. 302-317 vraagt Rijkaard aan Warenar of hij met zijn dochter Klaartje mag trouwen. Warenar ziet dat voor Klaartje niet zo zitten, waarom niet?

Stof tot nadenken? 2/4

In r. 668-678 probeert Rijkaard nogmaals Warenar te overtuigen met het huwelijk in te stemmen. Weegt hij Klaartjes belangen mee?

Stof tot nadenken? 3/4

In r. 694-708 beschrijft Rijkaard hoe er van alles naar het huisje van Klaartje wordt gesleept om het haar naar de zin te maken. Welk beeld geeft hij (als haar toekomstige man) van haar?

Stof tot nadenken? 4/4

In r. 939-948 Ritsert wordt door een vrouwelijk personage gevraagd naar zijn verkrachting van Klaartje. Was die scène anders op jullie overgekomen als een *mannelijk personage* Ritsert ondervraagd had?

Feest der
herkenning? 3/3

Feest der
herkenning? 2/3

Feest der
herkenning? 1/3

Stof tot
nadenken? 3/4

Stof tot
nadenken? 2/4

Stof tot
nadenken? 1/4

Stof tot
nadenken? 4/4